

5de zondag na Pasen

Joh. 15, 1-8

We kennen, vanuit de Evangelien, verschillende beelden en gelijkenissen die Jezus gebruikt om te verduidelijken wie Hij voor ons is. Het beeld van de goede herder bijvoorbeeld, of van de vader van de verloren zoon. Vandaag komt daar nog een beeld bij: dat van de wijnstok en de ranken. Maar eigenlijk is dit beeld toch anders als die andere beelden: het is veel gedurfter. Waarom? Omdat die ranken geen keuze hebben. Schapen kunnen kiezen een andere weg te gaan dan hun herder, en sommige van de 35.000 “schaapjes” van onze parochie doen dat ook. De verloren zoon heeft zelf de keuze gemaakt terug te keren naar zijn vader. Maar die ranken hebben geen bewegingsvrijheid. Ranken zitten aan de stam vast, en als ze daarvan loskomen zijn ze hopeloos verloren. Die verbinding tussen stam en ranken is dus letterlijk van vitaal belang: een kwestie van leven of dood.

Jezus gebruikt dat beeld om de band tussen Hem en ons te verhelderen. En waaruit die band van onze kant uit bestaat is eigenlijk heel simpel: het geloof; christenen geloven in Jezus Christus. Maar aan het woordje “geloven” ligt nog iets anders ten grondslag: vrijheid. Van iemand die gedwongen is christen te worden, kunt ge moeilijk zeggen dat het een gelovige is. Formeel kunt ge zo iemand wel inschrijven in het doopregister, maar daarmee zijt ge vanbinnen nog geen gelovige.

Nu lijkt die vrijheid te ontbreken als Jezus zegt: “Ik ben de wijnstok, en jullie zijn de ranken”. Ranken hebben geen keuze: die moeten aan de wijnstok gehecht blijven, anders gaan ze dood. Hoe rijmt ge dat dan met die vrije geloofskeuze?

Dat geloven een vrije daad is zal niemand betwisten, ook Jezus niet. Sommigen geloofden in Hem, anderen niet. Die keuze heeft Hij soms betreurd, denk aan de rijke jongeling, maar ook altijd gerespecteerd. Maar aan diegenen die wél in Hem geloofden stelde Hij hoge eisen. Het is tegen die mensen dat Hij zegt dat de verbondenheid met Hem levensbelangrijk is, zoals de rank aan de wijnstok. Het ‘ja’ of ‘nee’ zeggen tegen Jezus is een vrije keuze. Maar eenmaal het jawoord gegeven, is het geloof geen vrijblijvende zaak meer en het kan bovendien veel van ons vragen. Het is erg belangrijk om te beseffen.

Eigenlijk corrigeert die gelijkenis van de wijnstok een oud en taai misverstand. Veel mensen vatten het christelijk geloof op als een soort levensbeschouwing, een soort levensfilosofie: één van de vele in onze samenleving. Het is dan een soort korf waaruit ge naar geloven opvattingen, waarden en normen kunt kiezen. In dat geval is het geloof een pakket wat aan de vrije keuze van de mens wordt aangeboden: wat u aanstaat neemt ge, wat u niet aanstaat of moeilijk valt laat ge links liggen.

Maar in feite is dat een verkeerde voorstelling van de zaken. En dat laat dat beeld van de wijnstok en de ranken ook zien. Het christelijk geloof is geen pakket opvattingen, maar een band of verbondenheid met iemand. En op het

moment dat ge een echt, innige band aangaat met iemand, is dat ook niet meer vrijblijvend: dat brengt ook consequenties en verplichtingen met zich mee, soms ook moeilijke of lastige.

Ons geloof is geen ideologie die we delen met vele anderen omdat we hetzelfde denken over bepaalde dingen. Er zijn ook ongelovigen die gelukkig op veel vlakken denken zoals wij, bijvoorbeeld wat betreft respect, verdraagzaamheid, rechtvaardigheid, armoedebestrijding enz. Met andere woorden: het nastreven van waarden en normen is niet de essentie of het kenmerk van het geloof. Geloven is ook niet een louter actieve band, omdat we ons gezamenlijk inzetten voor hetzelfde het goede doel of in dezelfde werkgroep. Sterker nog: het is niet omdat ge actief zijt in de catechese of de liturgie of wat dan ook, dat ge u ‘gelovig’ kunt noemen. Ge kunt zelfs promoveren in de theologie, zonder gelovig te zijn. Eigenlijk moogt ge u pas ‘gelovig’ noemen als er ook werkelijk een verbondenheid is met God. Of nog anders gezegd, en onthoudt u vooral dat van mijn gepreek: christenen *denken* niet alleen maar aan Jezus, ze *doen* ook niet alleen maar zoals Hij. Ze *hechten zich* aan Hem, zozeer zelfs dat ze zich iedere week in de Eucharistie met Hem voeden: ze leven uit Hem, ‘zoals raken aan een wijnstok’. Amen.

Johan Goris, pastoor